

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۲/۰۳

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه	تعداد سؤال: ۸۰

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی (دقیقه)
۱	ریاضیات	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۱	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۲۱	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۳۱	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۴۱	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۵۱	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۶۱	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۷۱	۱۰ دقیقه

ریاضیات

- ۱- نقطه مینیمم تابع درجه دوم $f(x) = ax^2 - 4x + c$ برابر $(1, 3)$ است. مقدار c کدام است؟
- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶
- ۲- اگر خط $x = 2$ محور تقارن تابع درجه دوم $f(x) = x^2 - 4kx + 3$ باشد، در این صورت مجموع جواب‌های معادله $f(x) = 0$ کدام است؟
- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶
- ۳- اگر عرض رأس سهمی به معادله $y = x^2 - 2x + m$ برابر -4 باشد، آن‌گاه سهمی محور عرض‌ها را در چه نقطه‌ای قطع می‌کند؟
- (۱) $(2, 0)$ (۲) $(0, 2)$ (۳) $(-3, 0)$ (۴) $(0, -2)$
- ۴- اگر کم‌ترین مقدار تابع $f(x) = x^2 - 2x + k$ برابر ۳ باشد، بیشترین مقدار تابع $g(x) = -x^2 - 2x + k$ کدام است؟
- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۸ (۴) ۱۲
- ۵- اگر تعداد کالای تولید شده باشد، معادلات درآمد و هزینه به ترتیب به صورت $R(x) = 300x - \frac{x^2}{4}$ و $C(x) = 200x + 500$ است. ماکزیم سود کدام است؟
- (۱) ۵۵۰۰ (۲) ۵۴۰۰ (۳) ۴۴۰۰ (۴) ۴۵۰۰
- ۶- در سهمی $y = ax^2 + bx + c$ ، a ، b مثبت و c منفی است. رأس این سهمی در کدام ناحیه قرار خواهد داشت؟
- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم
- ۷- محیط یک مستطیل برابر ۱۲ است. اگر مساحت این مستطیل بیشترین مقدار ممکن باشد، نسبت طول به عرض آن کدام است؟
- (۱) $\frac{9}{5}$ (۲) $\frac{4}{3}$ (۳) ۱ (۴) $\frac{2}{5}$
- ۸- روش جمع‌آوری داده‌های کدام موضوع، دادگان است؟
- (۱) تأثیر نور خورشید در رشد گیاهان
 (۲) گوش دادن به موسیقی کلاسیک باعث افزایش هوش می‌شود.
 (۳) بیشترین عامل تصادفات در سال گذشته سرعت غیرمجاز است.
 (۴) تعداد غایبان پیاده که از روی یک پل عابر در یک روز عبور می‌کنند.
- ۹- کدام روش برای گردآوری هر یک از داده‌های زیر به ترتیب مناسب است؟
- تعداد تصادفات جاده‌ای در نوروز ۹۵ / وزن محصولات یک باغ / طول قد دانش‌آموزان یک کلاس
- (۱) مشاهده - دادگان - دادگان
 (۲) دادگان - مشاهده - دادگان
 (۳) مشاهده - دادگان - مشاهده
 (۴) دادگان - مشاهده - مشاهده
- ۱۰- کدام مورد از ویژگی‌های متغیرهای کمی است؟
- (۱) داده‌های مربوط به آن همیشه اعدادی صحیح هستند.
 (۲) اعضای جامعه یا نمونه را می‌توان از لحاظ یک متغیر کمی با هم مقایسه کرد.
 (۳) اختلاف بین مقادیر آن‌ها بی‌معنی است.
 (۴) از جنس عدد نیستند بلکه شامل نام‌ها، برجسب‌ها و گروه‌ها هستند.

اقتصاد

۱۱- کدام گزینه جاهای خالی عبارت‌های زیر را به درستی تکمیل می‌کند.

الف) در بازار نیروی کار، تقاضاکنندگان همان هستند.

ب) همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول هستند، محسوب می‌شوند.

۱) الف: کارگران ب: شاغل

۲) الف: کارفرمایان ب: بیکار

۳) الف: کارگران ب: بیکار

۱۲- کدام مورد جزء پیامدها و نتایج مخرب حاصل از عبارت زیر نمی‌باشد؟

«اتفاقاتی مانند ضعف ساختار اقتصادی، حضور کالاهای قاچاق در بازار، واردات بی‌رویه و حتی تحریم‌های اقتصادی، باعث می‌شوند تا تولیدات شرکت‌ها و کارخانه‌ها کاهش یابد.»

۱) کاهش اشتغال

۲) پدید آمدن رکود

۳) کاهش منابع غیرفعال

۴) افزایش نرخ بیکاری

۱۳-

با توجه به اطلاعات جدول زیر که مربوط به یک جامعه فرضی است، به سوالات زیر پاسخ دهید.

ارزش پولی سپرده‌های دیداری	۶۵۰ واحد
ارزش پولی اسکناس‌ها و چک پول‌ها	۲۵۰۰ واحد
ارزش پولی مسکوکات در دست مردم	۲۰ درصد سپرده‌های دیداری
ارزش پولی سپرده‌های دیداری و غیردیداری	۱۸۰۰ واحد

الف) میزان حجم پول موجود در کشور چقدر است؟

ب) میزان سپرده‌های غیردیداری چقدر است؟

۱) الف: ۶۱۸۰ ب: ۱۱۵۰

۲) الف: ۳۲۸۰ ب: ۲۹۰۰

۳) الف: ۳۲۸۰ ب: ۱۱۵۰

۴) الف: ۶۱۸۰ ب: ۲۹۰۰

۱۴- چند مورد از عبارت‌های زیر صحیح هستند؟

الف) وقتی یک اقتصاد منابع فعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست.

ب) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، بیکاری دوره‌ای نام دارد.

ج) با توجه به مفهوم فقر نسبی، می‌توان گفت که محاسبه تعداد افراد فقیر بسیار پیچیده و سخت و شاید ناممکن است.

د) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۹/۱ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق‌اند و از تأمین احتیاجات زندگی خود عاجزند.

ه) میزان بالای بیکاری دولت را مجبور می‌کند تا پول بیشتری را صرف برنامه‌های اجتماعی کند و تأثیر منفی بر عملکرد آن دارد.

۳ (۴)

۴ (۳)

۱ (۲)

۲ (۱)

۱۵- کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) چرا آشنایی و اعتبارسنجی رسیدهای صرافی‌ها برای مردم سخت شده بود؟

ب) نخستین اسکناس‌ها از چه نوعی بودند و پشتوانه آن‌ها چه چیزی بود؟

۱) الف: نبودن یک روش تشخیص واحد برای رسیدها ب: رسید صرافی‌ها - ارزش موجود در خود رسید

۲) الف: تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها ب: کالاهای بادوام - اعتبار معاملاتی کالاها

۳) الف: سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم ب: کالاهای بادوام - دوام و مقاومت کالاها در طول زمان

۴) الف: تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها ب: رسید صرافی‌ها - طلا و نقره نزد صرافان و بازرگانان

۱۶- روش بهتر ولی زمان‌بر دولت جهت کنترل تورم چیست و در زمان وقوع بحران اقتصادی که منجر به کاهش سطح تولید و افزایش بیکاری

می‌شود، دولت کدام سیاست را به کار می‌برد؟

۱) افزایش واردات کالاها - سیاست پولی انقباضی

۲) افزایش ظرفیت تولیدی - سیاست کاهش پول در گردش

۳) افزایش واردات کالاها - سیاست افزایش پول در گردش

۴) افزایش ظرفیت تولیدی - سیاست پولی انبساطی

۱۷- با توجه به داده‌های جدول زیر، کدام مورد درست است؟

نام کشور -	سطح قیمت ابتدای سال	سطح قیمت انتهای سال
(الف)	۳۱۷۰	۳۹۶۳
(ب)	۱۷۵۰	؟
(ج)	؟	۳۶۰۰
(د)	۲۰۰۰	۲۸۰۰
(ه)	۱۰۰۰	۱۱۰۰

- (۱) با فرض برابری نرخ تورم دو کشور «ب» و «ه»، سطح عمومی قیمت‌ها در پایان سال در کشور «ب» برابر با ۱۹۲۵ است.
 (۲) نرخ تورم در کشور «ه» بیشتر از نرخ تورم در کشور «د» است.
 (۳) نرخ تورم در کشور «ه» برابر با ۱۵ درصد است.
 (۴) اگر نرخ تورم در کشور «ج» ۲۰ درصد باشد، سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۵۰۰ خواهد بود.

۱۸- کدام گزینه مبین پاسخ درست سوالات زیر است؟

- (الف) تورم از نظر علم اقتصاد به چه معناست؟
 (ب) عبارت زیر مربوط به کدام وظیفه پول است؟
 «افراد در مبادلات خود، پول را می‌پذیرند؛ زیرا می‌دانند که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت.»

- (۱) الف: افزایش سطح عمومی قیمت‌ها ب: وسیله پرداخت در مبادلات
 (۲) الف: افزایش قیمت کالاهای اساسی ب: وسیله پرداخت‌های آینده
 (۳) الف: افزایش سطح عمومی قیمت‌ها ب: وسیله سنجش ارزش
 (۴) الف: افزایش قیمت کالاهای اساسی ب: وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش

۱۹- کدام گزینه به سوالات زیر به درستی پاسخ می‌دهد؟

(الف) در صورتی که پول بتواند خود را حفظ بکند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده باشد.

(ب) کدام گزینه در مورد معایب اولین وسیله مبادله رایج در کشورها درست است؟

(ج) نابرابری عرضه و تقاضا در کدام حالت موجب ایجاد تورم می‌شود؟

(۱) الف: پشتوانه ب: تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد. ج: کمبود تقاضا، مازاد عرضه

(۲) الف: ارزش ب: میزان آن در دست بشر محدود بود و در مبادلات بزرگ به مقدار زیادی نیاز بود. ج: کمبود تقاضا، مازاد عرضه

(۳) الف: ارزش ب: در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف می‌ماندند، فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند. ج: کمبود عرضه، مازاد تقاضا

(۴) الف: پشتوانه ب: به صورت دقیق نمی‌شد ارزش آن را مشخص کرد و در سنجش ارزش مشکل وجود داشت. ج: کمبود عرضه، مازاد تقاضا

۲۰- کشوری فرضی ۹۰ میلیون نفر جمعیت دارد. از این جمعیت ۲۰ میلیون نفر زیر ۱۵ سال سن دارند و ۳۰ میلیون نفر در سن کار در

جست‌وجوی کار نیستند و ۲۸ میلیون نفر شاغل‌اند؛ با توجه به این اطلاعات:

(الف) نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟

(ب) چند نفر باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری به ۲۰ درصد برسد؟

(۱) الف: ۳۵ درصد ب: ۴ میلیون نفر

(۲) الف: ۳۰ درصد ب: ۳ میلیون نفر

(۳) الف: ۳۰ درصد ب: ۴ میلیون نفر

(۴) الف: ۳۵ درصد ب: ۳ میلیون نفر

۲۱- ویژگی «ایجاز و اختصار در لفظ و معنا» و «حذف افعال به قرینه» به ترتیب در نثر کدام دوره‌ها برجسته‌تر است؟

- (۱) سامانی - سامانی
 (۲) غزنوی و سلجوقی - سامانی
 (۳) غزنوی و سلجوقی - غزنوی و سلجوقی
 (۴) سامانی - غزنوی و سلجوقی

۲۲- براساس عبارت زیر، کدام مورد از رسوم پادشاهان ایران باستان می‌باشد؟

«به روزگار خسرو، اندر وقت بوذرحمهر، رسولی آمد از روم، خسرو بنشست، چنان‌که رسم ملوک عجم بود؛ و رسول را بار داد. پیش رسول بسا وزیر (بوذرحمهر) گفت: ای فلان، همه چیز در عالم تو دانی؟»

- (۱) روابط حسنه میان دو امپراتوری ایران و روم
 (۲) به حضور پذیرفتن سفیران و فرستادگان کشورها
 (۳) بالیدن به دانش وزیران خود در نزد شرفای سایر ممالک
 (۴) ترتیب و آیین خاص بر تخت پادشاهی نشستن

۲۳- کدام گزینه، در «قلمرو فکری» سبک خراسانی سروده نشده است؟

- (۱) به روز نیک کسان، گفت تا تو غم نخوری
 (۲) نقد صوفی نه همه صافی بی‌غش باشد
 (۳) شاد زی بسا سیاه‌چشمان، شاد
 (۴) دلا تاکی همی جوئی منی را؟
 بسا کساکه به روز تو آرزومند است
 ای بسا خرقه که مستوجب آتش باشد
 که جهان نیست جز فسانه و باد
 چه داری دوست هرزه دشمنی را؟

۲۴- بر بنیاد تقسیم‌بندی بهار و با توجه به دوره‌های تاریخی، نثر «دوره بازگشت ادبی» در چه محدوده زمانی رواج داشت؟

- (۱) ۵۵۰ تا ۶۱۶ ه. ق (۲) ۹۰۰ تا ۱۲۰۰ ه. ق (۳) ۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه. ق (۴) ۱۳۰۰ ه. ق تا امروز

۲۵- در کدام گزینه به یکی از نمونه‌های موفق نثر «دوره سامانی» اشاره نشده است؟

- (۱) ترجمه تفسیر طبری (۲) تاریخ بیهقی (۳) التمهیم (۴) شاهنامه ابومنصوری

۲۶- تقطیع درست بیت «مرا یارا چنین بی‌یار مگذار / ز من مگذر مرا مگذار» در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) U--U--U--U
 (۲) ---U---U---U
 (۳) ---U---U---U
 (۴) -UU-U-U-U-U

۲۷- تقطیع کدام بیت با الگوی هجایی «UU--UU--U--» یکسان است؟

- (۱) اگر دشنام فرمایی وگر نفرین، دعا گویم
 (۲) بیا به صلح من امروز و در کنار من امشب
 (۳) خورشید شدی سر زدی از خویش که من باز
 (۴) صبر، قفا خورد و به راهی گریخت
 جواب تلخ می‌زیبد لب لعل شکرخا را
 که دیده خواب نکرده است از انتظار تو دوشم
 روشن شوم از ظلمت و پیدا شوم از گم
 عقل، بلا دید و به کنجی نشست

۲۸- برای حفظ وزن در ابیات زیر چند بار باید همزه حذف شود؟

- «گر رخ او دزه‌ای جمال نماید
 درنگر ای خودنمای تا سر مویی
 هر که در این دیرخانه دردکش افتاد
 عشق حرامت بود اگر تو ندانی
 طلعت خورشید را زوال نماید
 هر دو جهان پیش آن جمال نماید
 کور شود از دو کون و لال نماید
 این همه خون‌ها مرا حلال نماید»

۲۹- واژه‌های «خسته‌دل - صبوری - زمین‌لرزه - جان‌سوز» به ترتیب با واژه‌های کدام گزینه هم‌وزن‌اند؟

- (۱) بدخلق، رستگار، فراوانی، دلدار
 (۲) آنسین، خداترس، کهنسال، بی‌کینه
 (۳) زندگی، بهاران، عزلواره، آزاده
 (۴) پنجره، نهایت، حفاکار، آذوقه

۳۰- کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی بیشتری دارد؟

- «مهتری گسر به کام شیر در است
 (۱) به اسب همت عالی توانی ره به سر بردن
 (۲) میل من سوی وصال و قصد او سوی فراق
 (۳) بی‌فایده پندم مده ای دانشمند
 (۴) چرا ز غیر شکایت کنم که هم‌چو حباب»
- شو، خطر کن ز کام شیر بجوی»
 گر آید در رکاب جهد پای اقتدار تو
 ترک کام خود گرفتم تا برآید کام دوست
 من چون نروم؟ که می‌برندم به کمند
 همیشه خانه‌خراب هسوی خویش‌تنم

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الصحیح فی الترجمة من أو إلى العربية أو المفهوم أو المفردات (۳۷ - ۳۱):

۳۱- «هذا الأمر يُحَيِّرُ العلماءَ أَنْ الْغَوَاصِينَ يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَلْتَقِطُوا صَوْرًا مِنْ أَعْمَاقِ الْمَحِيطِ بِاسْتِعَانَةِ بِأَضْوَاءِ الْأَسْمَاكِ»:

- ۱) این موضوع دانشمندان را شگفت‌زده می‌کند که غواصان می‌توانند با کمک نورهای ماهی‌ها از اعماق اقیانوس عکس بگیرند.
- ۲) این امر دانشمندان را حیرت‌زده کرده که در اعماق اقیانوس‌ها غواصان به وسیله نور ماهی‌ها عکس می‌گیرند.
- ۳) این موضوع که غواص‌ها بتوانند از اعماق دریا به کمک نور ماهی‌ها عکس برداری کنند، موجب حیرت دانشمندان می‌شود.
- ۴) این امر که غواص‌ها قادرند از اعماق اقیانوس با استفاده از نورهای ماهی‌ها عکس بگیرند، دانشمندان را شگفت‌زده کرد.

۳۲- «إِنَّ الْأَعْشَابَ الطَّيِّبَةَ الَّتِي ذَلَّتِ الْحَيَوَانَاتُ الْبَشَرِ عَلَى خَوَاصِّهَا سَاعَدَتْهُ فِي الْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ»:

- ۱) گیاهان دارویی که بشر از طریق حیوانات به خاصیت آن‌ها پی برده است، به او در درمان بیماری‌ها کمک کرده است.
- ۲) بشر از طریق حیوانات با خواص داروهای گیاهی آشنا شد که به او در پیشگیری از بیماری‌ها کمک می‌کند.
- ۳) این گیاهان دارویی که حیوانات به انسان معرفی کردند، به او در معالجه بیماری‌ها کمک می‌کند.
- ۴) گیاهان دارویی که حیوانات، انسان را به خواص آن‌ها راهنمایی کردند، به او در پیشگیری از بیماری‌ها کمک کردند.

۳۳- «لِمَ تَعْجَبُ حِينَمَا سَمِعْتَ أَنَّ شَاعِرِينَ قَدْ أَنْشَدُوا الْقَصِيدَةَ عِنْدَ مَشَاهِدَةِ إِيْوَانَ كَسْرِي»:

- ۱) از چه تعجب می‌کنی مگر شنیده‌ای که دو شاعر در تماشای ایوان کسری شعر سروده‌اند؟
- ۲) چرا تعجب کردی وقتی شنیدی که دو شاعر هنگام دیدن ایوان کسری شعری سروده‌اند؟
- ۳) پس برای چه تعجب می‌کنی از این‌که می‌شنوی دو شاعر با دیدن ایوان کسری دو شعر می‌سرایند؟
- ۴) تعجب نکردی وقتی شنیدی که شاعری پس از دیدن ایوان کسری شعر سرود؟

۳۴- عین الصحیح:

- ۱) تستخدم الشرطة الحيوانات للبحث عن المجرمين: پلیس برای یافتن مجرمان از حیوانات استفاده می‌کند.
- ۲) ذنب الطاووس يُعْطِي جَمَالًا كَثِيرًا لِهَذَا الطَّائِرِ: دم طاووس به این پرنده زیبایی فراوانی می‌بخشد.
- ۳) تنتشر أخبار الغابة بين الحيوانات بواسطة جواسيس منها: اخبار جنگل به وسیله جاسوس‌هایی بین حیوانات پخش می‌شود.
- ۴) تُحَوَّلُ الحَرْبَاءُ لونها عندما تتعرض لضوء الشمس: آفتاب‌پرست وقتی در معرض نور خورشید قرار می‌گیرد، رنگش عوض می‌شود.

۳۵- «كلاغ به حیوانات هشدار می‌دهد تا از منطقه خطر دور شوند»: عین الصحیح:

- ۱) الغراب يُحذِّرُ الْحَيَوَانَاتِ أَنْ يَبْتَعِدُوا عَنْ مَنطِقَةِ الْأَخْطَارِ
- ۲) حَتَّى تَبْتَعِدَ الْحَيَوَانَاتِ عَنْ مَنطِقَةِ الْخَطَرِ بِتَحْذِيرِ الْغُرَابِ
- ۳) الْغُرَابُ يُحذِّرُ الْحَيَوَانَاتِ وَ هِيَ تَبْتَعِدُ عَنْ مَنطِقَةِ الْخَطَرِ
- ۴) يُحذِّرُ الْغُرَابُ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنْ مَنطِقَةِ الْخَطَرِ

۳۶- عین الخطأ عن مفهوم العبارات:

- ۱) «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»: پایان شب سیه سپید است!
- ۲) أكبر الحُمُقِ الإغراق في المدح و الذم: اگر به مدح تو اطناب می‌کنم چون موج / به خُلق خویش ببخش ای محیط جاه و جلال
- ۳) التدم على السكوت خير من التدم على الكلام: هرگز از باده پشیمانی / نشود تلخ کام خاموشی
- ۴) «أ تأمرون الناس بالبر و تنسون أنفسكم»: عالم آن‌کس بود که بد نکند / نه بگوید به خلق و خود نکند

۳۷- عین الخطأ لتكميل الفراغ:

- ۱) خَيْرٌ لَنَا أَنْ نَتَخَلَّصَ مِنْ الْمَاضِي لِحَيَاةٍ أَفْضَلٍ: قید
- ۲) كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ يَبْحَثُونَ عَنْ فِي الْحَيَاةِ وَلَكِنَّهُمْ لَا يَجِدُونَهَا السَّكِينَةَ
- ۳) قُرْبٌ أَسْوَدَ فَانْتَظَرْنَا نَزُولَ الْمَطَرِ: سَعَابٌ
- ۴) الْحَيْوَانُ جَرَحَهُ عَدُوٌّ مَرَاتٍ حَتَّى يَلْتَمِعَ: يَمْلَأُ

■ ■ عيّن الصحيح في الجواب عن الأسئلة التالية (٣٨ - ٤٠):

٣٨ - عيّن جملةً يختلف نوعه:

- (١) معلوماتك كثيرة عن القضايا الاجتماعية
 (٢) الإحسان إلى الناس سنة حسنة في ديننا!
 (٣) أظنّ المسافة سبعين كيلومتراً بين المدينتين
 (٤) الأعشاب مفيدة لصحة جسمنا!

٣٩ - عيّن المفعول جمعاً مكثراً:

- (١) الشرطي يحفظ الأمن بالكلاب
 (٢) شاهدتُ أحد قصور الملوك الساسانيين قبل الإسلام!
 (٣) لا تقتربوا من الحسد فهو يأكل حسناتكم!
 (٤) يضرب الله في كتابه الكريم الأمثال للناس!

٤٠ - عيّن الخطأ عن الكلمات التي تحتها خطأ:

- (١) البومة تسكن في الأماكن المتروكة! فعل مضارع، مفرد مذكّر مخاطب / خبر
 (٢) البطّ يعيش في البرّ و الماء! اسم، مفرد مذكّر / مبتدأ
 (٣) يُرسل الغراب أخبار الغابة! فعل مضارع، مزيد ثلاثي من باب «إفعال» / فعل و الجملة فعلية
 (٤) تُعطي البقرة الحليب! اسم، مفرد مؤنث / فاعل

نتایج کدام رویدادها در مقابل آنان به نادرستی مطرح شده است؟

(الف) فتح مصر در زمان خشایارشا ← رسیدن قلمرو هخامنشیان به نهایت وسعت و عظمت خود

(ب) تسخیر بابل توسط کوروش ← تسلط بر فنیقیه و فلسطین

(ج) تصرف آسیای صغیر توسط جانشین کوروش ← همسایگی با دولت - شهرهای یونانی

(د) موفقیت نظامی سومین پادشاه مادی علیه آشوریان ← گسترش قلمرو ماد به بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر

(۱) الف - ب (۲) الف - ج (۳) ب - ج (۴) ج - د

توالی وقوع رویدادها در زمان داریوش بزرگ در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

(الف) افزودن قسمت‌هایی از غرب هند به قلمرو خود

(ب) ورود به خاک یونان

(ج) سرکوب گوماته مغ

(د) تصرف دریای اژه

(۱) الف ← ج ← د ← ب (۲) ج ← الف ← ب ← د (۳) ج ← الف ← د ← ب (۴) الف ← ج ← ب ← د

درستی یا نادرستی زمان وقوع رویدادها در کدام گزینه مشخص شده است؟

(الف) از زمان پایان پادشاهی اردشیر دوم تا پایان هخامنشیان کم‌تر از نیم قرن فاصله است.

(ب) از زمان مرگ داریوش سوم تا مرگ اسکندر مقدونی کم‌تر از ۱۰ سال فاصله است.

(ج) از زمان مرگ اسکندر مقدونی تا خروج گرگان از دست سلوکیان بیشتر از یک قرن فاصله است.

(۱) «الف» و «ب» برخلاف «ج» نادرست هستند. (۲) «الف» و «ب» برخلاف «ج» درست هستند.

(۳) «الف»، «ب» و «ج» نادرست هستند. (۴) «الف»، «ب» و «ج» درست هستند.

درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌ها درباره حکومت سلوکیان در کدام گزینه مشخص شده است؟

(الف) سلوکیان در اواخر حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند.

(ب) یکی از سرداران اسکندر بلافاصله پس از مرگ او، سلسله پادشاهی سلوکیان را بنیان گذاشت.

(ج) بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق شرقی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات غربی خویش، نظارت و سلطه کامل نداشتند.

(د) اشکانیان با پیشروی به سمت شرق قلمرو خود و نزدیک به صد سال جنگ و گریز، موفق به بیرون راندن سلوکیان از ایران شدند.

(۱) غ - غ - غ - ص (۲) ص - ص - ص - ص (۳) ص - ص - ص - ص (۴) غ - غ - غ - غ

اطلاعات مربوط به هر یک از نبردها در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

(الف) میان هخامنشیان و رومیان درگرفت و جانشین داریوش در این نبرد، توفیقی به دست نیاورد.

(ب) میان هخامنشیان و یونانیان درگرفت که اقدامات داریوش بزرگ در این نبرد منجر به عقب‌نشینی یونانیان شد.

(ج) میان حکومت اشکانی و یونانیان درگرفت که در نهایت منجر به پیروزی اشکانیان شد.

(د) میان ساسانیان و اعراب مسلمان در زمان خسرو پرویز درگرفت که در نهایت منجر به شکست ساسانیان شد.

(۱) «الف» و «ب» به ترتیب درباره سالامیس و ماراتن نادرست و «ج» و «د» به ترتیب درباره حران و جلولا درست هستند.

(۲) «الف» و «ج» به ترتیب درباره سالامیس و حران درست و «ب» و «د» به ترتیب درباره ماراتن و جلولا نادرست هستند.

(۳) «الف» و «ب» به ترتیب درباره سالامیس و ماراتن و «ج» و «د» نیز به ترتیب درباره حران و جلولا نادرست هستند.

(۴) «الف» و «ج» به ترتیب درباره سالامیس و حران نادرست و «ب» و «د» به ترتیب درباره ماراتن و جلولا درست هستند.

۴۶- کدام گزینه به ترتیب اقدامات «مهرداد یکم» و «مهرداد دوم» را شرح داده است؟

- (۱) توسعه روابط تجاری میان ایران و چین با تکمیل جاده ابریشم - پیشروی تا رود فرات
- (۲) تبدیل حکومت اشکانی به پادشاهی قدرتمند - استوار ساختن پایه‌های قدرت و سلطنت
- (۳) همسایگی با روم - شکست مهاجمان رومی و اجبار آنان به پرداخت غرامت
- (۴) افزایش قدرت و قلمرو حکومت - شکست سپاه روم از ایران و کشتن سردار رومی

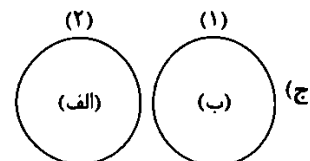
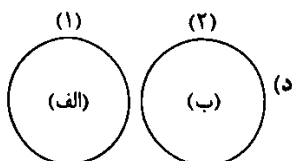
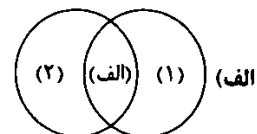
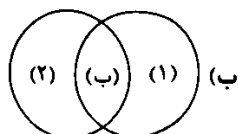
۴۷- کدام نمودار، توالی رویدادها را به درستی نمایش می‌دهد؟

- (۱) اوج‌گیری نزاع سیاسی در دربار ساسانیان ← شورش بهرام چوبین ← پادشاهی بهرام چوبین ← گریختن خسرو پرویز به بیزانس ← پادشاهی خسرو پرویز
- (۲) شورش بهرام چوبین ← اوج‌گیری نزاع سیاسی در دربار ساسانیان ← پادشاهی بهرام چوبین ← گریختن هرمز چهارم به بیزانس ← پادشاهی خسرو پرویز
- (۳) شورش بهرام چوبین ← گریختن هرمز چهارم به بیزانس ← اوج‌گیری نزاع سیاسی در دربار ساسانیان ← پادشاهی بهرام چوبین ← پادشاهی خسرو پرویز
- (۴) اوج‌گیری نزاع سیاسی در دربار ساسانیان ← گریختن هرمز چهارم به بیزانس ← شورش بهرام چوبین ← پادشاهی بهرام چوبین ← پادشاهی خسرو پرویز

۴۸- کدام گزینه شکل درستی را از اشتراک یا افتراق روابط حکومت‌های اشکانیان (۱) و ساسانیان (۲) با رومیان ارائه می‌دهد؟

(الف) اختلاف بر سر ارمنستان

(ب) معانعت از موفقیت رومیان در تسلط بر مسیرهای تجاری منتهی به چین

ج (۴)

د - ج (۳)

د (۲)

الف - ب (۱)

۴۹- رویداد مرتبط با کدام مناطق به درستی مطرح نشده است؟

- (الف) فارس: خاندان ساسانی در این منطقه بر آخرین پادشاه اشکانی شوریدند.
- (ب) استخر: بابک، موبد زرتشتی نیایشگاه آناهیتا در این شهر بود.
- (ج) تیسفون: اشکانیان این شهر را به پایتختی برگزیدند.
- (د) پارس: ساسان در این منطقه، اعلام استقلال کرد.

الف - ج (۴)

ج - د (۳)

ب - د (۲)

الف - ب (۱)

۵۰- وقایع مرتبط با دوران حکومت «جانشین هرمز چهارم»، «قباد» و «شاپور یکم ساسانی» به ترتیب در کدام گزینه مطرح شده است؟

- (۱) قتل مزدک و هوادارانش - از میان برداشتن نیروی دفاعی مرزهای جنوب غربی - اسارت والرینوس و کشته شدن گردیانوس
- (۲) از میان برداشتن نیروی دفاعی مرزهای جنوب غربی - قتل مزدک و هوادارانش - اسارت گردیانوس و کشته شدن والرینوس
- (۳) از میان برداشتن نیروی دفاعی مرزهای جنوب غربی - قتل مزدک و هوادارانش - اسارت والرینوس و کشته شدن گردیانوس
- (۴) قتل مزدک و هوادارانش - از میان برداشتن نیروی دفاعی مرزهای جنوب غربی - اسارت گردیانوس و کشته شدن والرینوس

جغرافیا

۵۱- کدام عبارت‌ها گزاره‌ی زیر را به نادرستی کامل نمی‌کنند؟

«با توجه به ویژگی‌های رودهای ایران می‌توان گفت»

(الف) آبدهی رودها در اوایل فصل پاییز هم‌چون اوایل فصل بهار، کم است.

(ب) ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها بر آبدهی رودها تأثیرگذار است.

(ج) مقدار آب رودها در نیمه‌ی غربی کشورمان بیشتر است.

(د) مقدار آب رودها در نواحی نسبتاً خشک در سال‌های مختلف، متفاوت است.

(۴) الف - د

(۳) الف - ج

(۲) الف - ب - ج

(۱) ب - ج - د

۵۲- با توجه به ویژگی‌های دریای خزر (۱) و خلیج فارس (۲)، کدام گزینه صحیح است؟

(الف) در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است.

(ب) از نظر تجارت دریایی و بهره‌برداری از منابع نفت و گاز، حائز اهمیت است.

(ج) تالاب‌های حاشیه‌ی آن، محل توقف پرندهگان مهاجر است.

(د) هشت کشور در اطراف آن قرار دارند.

(ه) از سمت جنوب شرق و جنوب غرب، حوضه‌ی آبریز خارجی رودهای ایران است.

(و) بر زندگی مردم ساحل‌نشین، تأثیر زیادی گذاشته و مشاغل گوناگونی از جمله صیادی را به وجود آورده است.

(۱) الف، ج، د: مورد (۱) / ب، ه: مورد (۲)

(۲) الف، ب، ج، ه: مورد (۱) / د، و: مورد (۲)

(۳) ب، د، ه: مورد (۲) / الف، ج، و: مورد (۱)

(۴) ب، ه: مورد (۲) / الف، ج، د، و: مورد (۱)

۵۳- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره‌ی آلاینده‌هایی که دریا‌های ایران را تهدید می‌کنند، صحیح است؟

(الف) زباله‌های جامد مانند پلاستیک

(ب) استخراج و حمل و نقل نفت

(ج) فاضلاب‌های شهری، صنعتی و کشاورزی

(د) آلاینده‌های شیمیایی شامل مواد آلی، معدنی و رادیواکتیو

(ه) ورود کودها و سموم شیمیایی مصرف‌شده در اراضی کشاورزی توسط رودها

(۴) ۳

(۳) ۲

(۲) ۴

(۱) ۵

۵۴- کدام گزینه درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر درباره‌ی «دریاچه‌ی ارومیه» را به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) دومین دریاچه‌ی آب شور جهان و یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های آبی ایران است.

(ب) آب آن علاوه بر چشمه‌های کف و حاشیه‌ی آن، از طریق رودهای متعددی که به آن می‌ریزند، تأمین می‌شود.

(ج) آب این دریاچه موجب معتدل شدن آب و هوای منطقه شده است.

(د) تغییر اقلیم و تخریب مراتع و پوشش گیاهی در حوضه‌ی آبریز دریاچه، از عوامل تأثیرگذار در بروز بحران خشکی در آن است.

(ه) از دلایل اهمیت این دریاچه، وجود جزایر متعدد در آن است که محل زندگی انواع پرندهگان مهاجر است.

(۴) غ - غ - ص - ص - غ

(۳) غ - ص - ص - ص - ص

(۲) ص - ص - ص - ص - ص

(۱) ص - غ - ص - غ - ص

۵۵- با توجه به مفروضات زیر، کدام گزینه صحیح است؟

(۱) کشور A با رشد منفی جمعیت مواجه است.

(۲) رشد مطلق جمعیت در کشور B حدود ۲٪ است.

(۳) کشور B نیازمند تغییر سیاست‌های جمعیتی در جهت افزایش رشد جمعیت است.

(۴) اعمال سیاست‌های کنترل جمعیت در کشور A منجر به بر هم خوردن

تعادل جنسیتی در این کشور می‌شود.

کشور B	کشور A	
۸۹۱,۱۳۲	۲,۰۸۰,۴۹۰	میزان موالید
۱,۰۲۷,۱۶۴	۷۴۲,۳۳۰	میزان مرگ و میر
۵۹,۳۵۸,۴۰۰	۷۳,۲۹۱,۰۰۰	جمعیت کل

۵۶- با توجه به مفروضات سؤال قبل، چند سال طول می‌کشد تا جمعیت کشور A دو برابر شود؟

- (۱) ۳۸ (۲) ۹۵ (۳) ۲۷ (۴) ۱۰

۵۷- در بررسی‌های مطالعات جمعیتی ایران، کدام یک از عوامل زیر به عنوان مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه برشمرده شده است؟

- (۱) بی‌توجهی به سیاست‌های کاهش کنترل جمعیت
(۲) برهم خوردن ترکیب جنسیتی جمعیت کشور
(۳) حرکت هرم سنی کشور به سمت سالمندی
(۴) مهاجرت گسترده جمعیت فعال روستایی به شهرها

۵۸- کدام عبارت‌ها درباره «ساختمان جمعیت» نادرست است؟

- الف) ساختمان یا ترکیب جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.
ب) متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی، در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه‌های سنی مختلفی دسته‌بندی می‌کنند.
ج) برنامه‌ریزان از ساختمان جنسیتی جمعیت برای پیشبرد و تحقق برنامه‌هایی هم‌چون ارتقای سطح سلامت جامعه و امنیت ملی استفاده می‌کنند.
د) در کشوری که میزان جمعیت جوان و بزرگسال در آن بیشتر از سایر گروه‌هاست، برنامه‌ریزی در جهت تأمین شغل برای حال و آینده و اعمال سیاست‌های کاهش فرزندآوری ضروری است.

- (۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - ج (۴) ب - د

۵۹- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«نمی‌توان گفت که اثر مهاجرت بر در مکان مبدأ و مقصد قابل مشاهده»

- الف) قیمت مسکن و اشتغال - نیست.
ب) رشد مطلق جمعیت - است.
ج) ترکیب سنی و جنسی - نیست.
د) فرهنگ و زبان - است.

- (۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ج - د

۶۰- با توجه به موضوع مهاجرت در سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۳، کدام عبارت‌ها صحیح است؟

الف) ایجاد مراکز جدید جمعیتی به ویژه در سواحل جنوبی کشور از طریق توسعه شبکه‌های زیربنایی، حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای کسب و کار با درآمد کافی

- ب) بازتوزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با هدف توزیع یکسان جمعیت
ج) تشویق ایرانیان خارج از کشور برای حضور و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و توانایی آن‌ها
د) حفظ و جذب جمعیت در روستاها و مناطق مرزی و پرتراکم

- (۱) ب - د (۲) الف - ب (۳) ب - ج (۴) الف - ج

۶۱- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، با چه مفاهیمی ارتباط دارند؟

- مجموعه گرایش‌ها و بینش‌هایی هم‌چون فضیلت‌خواهی که انسان را از سایر موجودات ممتاز می‌کند.
- ترویج عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی از طریق آموزش
- مخصوص افرادی است که مطابق ارزش‌ها و قواعد جهان اجتماعی عمل می‌کنند.

- درونی شدن فرهنگ در افراد از طریق آن روش

- (۱) غریزه - جامعه‌پذیری - پاداش و مجازات - عقلانی
- (۲) فطرت - تبلیغ و اقناع - پاداش و تشویق - اقناعی
- (۳) غریزه - تبلیغ و اقناع - تنبیه و مجازات - عقلانی
- (۴) فطرت - جامعه‌پذیری - تنبیه و تشویق - منطقی

۶۲- جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از او را تعیین می‌کند و برای اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد و به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند، می‌گویند؛ که این فرآیند همیشه انجام نمی‌گیرد.

(۱) هویت اجتماعی - نظارت و کنترل اجتماعی - کنترل اجتماعی - موفقیت‌آمیز

(۲) هویت فرهنگی - نظارت و کنترل اجتماعی - جامعه‌پذیری - مطابق با هنجارهای اجتماعی

(۳) هویت اجتماعی - بقا و تداوم - جامعه‌پذیری - به طور کامل

(۴) هویت فرهنگی - بقا و تداوم - کنترل اجتماعی - مطابق با انتظارات جامعه

۶۳- به ترتیب هر یک از موارد «دارای آثار و نتایج معنوی و دنیوی»، «نصب دوربین‌های مداربسته توسط پلیس در بزرگراه‌ها برای ثبت سرعت»، «من آن‌چه شرط بلاغ است با تو می‌گویم / تو خواه از سخنم پند گیر، خواه ملال» و «برای فرد، ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد» با کدام گزینه ارتباط دارند؟

(۱) امر به معروف و نهی از منکر - کنترل اجتماعی - وقتی یک جهان اجتماعی صرفاً به آموزش‌های اولیه جامعه‌پذیری بسنده می‌کند - جهان اجتماعی

(۲) روش‌های مناسب کنترل اجتماعی - جامعه‌پذیری - در تمامی بخش‌های جهان اجتماعی، سازوکارهایی برای نظارت بر اعضا وجود دارد - هویت اجتماعی

(۳) روش‌های مناسب کنترل اجتماعی - کنترل اجتماعی - اولیای مدرسه به یادآوری قواعد و مقررات مدرسه و توصیه بسنده نمی‌کنند - هویت اجتماعی

(۴) امر به معروف و نهی از منکر - جامعه‌پذیری - پدر و مادر صرفاً راه و بیراهه زندگی را به فرزندان خود می‌آموزند - جهان اجتماعی

۶۴- به ترتیب جاهای خالی هر یک از عبارات‌های زیر، با کدام مفاهیم کامل می‌شود؟

- انتظارات جامعه از طریق در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند.

- هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد،

- فرهنگ‌هایی از بیشتر برخوردارند که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند.

- به مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، می‌گویند.

(۱) تنبیه و مجازات - دوام و بقای آن تهدید می‌شود - قدرت اقناعی - کنترل اجتماعی

(۲) هنجارهای اجتماعی - افرادش تکالیف خود را به درستی انجام نمی‌دهند - تشویق و پاداش - جامعه‌پذیری

(۳) ارزش‌های اجتماعی - افرادش نمی‌توانند با حقوق خود آشنا شوند - تشویق و پاداش - کنترل اجتماعی

(۴) الگوهای عمل - بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود - قدرت اقناعی - جامعه‌پذیری

۶۵- شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه بیشتر در کدام دسته از موارد زیر، انجام می‌شود، فرد اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را در کجا می‌یابد و دلیل اهمیت آن چیست؟

(۱) خانواده، پلیس و مدارس شهر - گروه‌های همبازی - آشنایی با موقعیت‌های اجتماعی خود

(۲) خانواده، همسالان و عموم افراد جامعه - خانواده - آموزش‌های اساسی و ماندگار

(۳) ادارات، سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی - مدرسه - آموزش‌های اساسی و ماندگار

(۴) ادارات، سازمان‌ها و عموم افراد جامعه - گروه‌های همبازی - آشنایی با موقعیت‌های اجتماعی خود

۶۶- کدام یک از موارد یا عبارات‌های زیر، در یک جهان سکولار دیده می‌شود؟

- ۱) تحرکات اجتماعی صعودی، تنها برای کسانی ممکن است که منابع ثروت را در اختیار دارند و مناسبات و روابط آن‌ها براساس ارزش‌های اقتصادی شکل می‌گیرد.
 - ۲) تحرکات اجتماعی بر مدار ارزش‌های دنیوی شکل می‌گیرد و صرفاً برای یک نژاد خاص و یک گروه خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی فراهم است.
 - ۳) هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند و امکان تحرک اجتماعی صعودی صرفاً برای یک نژاد خاص فراهم است.
 - ۴) امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد و هویت دینی افراد نمی‌تواند در جامعه ظهور و بروز داشته باشد.
- ۶۷- اگر مدیر یک اداره به جای ارتقا به مدیر کلی، کارمند شود و کارمند یک اداره، مدیر بخش شود، هر کدام چه نوع تحرک اجتماعی‌ای را تجربه می‌کنند و در ارتباط با «تحرک درون‌نسلی»، کدام یک از عبارات‌های زیر درست می‌باشد؟

- ۱) تحرک اجتماعی افقی - تحرک اجتماعی عمودی - تحرکات اجتماعی هر فرد در مقایسه با جوامع دیگر
- ۲) تحرک اجتماعی افقی - تحرک اجتماعی افقی - تحرک اجتماعی یک فرد نسبت به والدینش
- ۳) تحرک اجتماعی نزولی - تحرک اجتماعی صعودی - تحرکات اجتماعی یک فرد در طول زندگی خودش
- ۴) تحرک اجتماعی نزولی - تحرک اجتماعی افقی - تحرک اجتماعی هر فرد در جامعه خودش

۶۸- جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر، گویند که به سه نوع صعودی، و نزولی تقسیم می‌شود و افراد در برخورد فعال با محیط اجتماعی، خود را به دست می‌آورند و متناسب با این هویت اجتماعی جدید، از نوینی برخوردار می‌شوند.

- ۱) تحرک اجتماعی - افقی - هویت اکتسابی - موقعیت اجتماعی
- ۲) تحولات هویتی - عمودی - هویت اکتسابی - هویت فرهنگی
- ۳) تحولات اجتماعی - افقی - هویت انتسابی - موقعیت اجتماعی
- ۴) هویت اجتماعی - عمودی - هویت انتسابی - هویت فرهنگی

۶۹- هر یک از عبارات‌ها یا گزاره‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه ارتباط دارند؟

- جامعه آپارتاید

- وقتی تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی در تقابل با ارزش‌ها به دنبال بیاورد.
- علل درونی تعارضات فرهنگی

- طبقه‌ای از مردم عادی در جوامع فئودالی که شامل صراف و بنا می‌شد، ولی به دلیل کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.

- ۱) جوامع مبتنی بر ارزش‌های اقتصادی - تعارض فرهنگی - در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جامعه - طبقه سوم
- ۲) جدانزادی - بحران هویت فرهنگی - پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر - رعیت
- ۳) جوامع مبتنی بر ارزش‌های نژادی - تعارض فرهنگی - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی - طبقه سوم
- ۴) جهان سکولار - بحران هویت فرهنگی - ارتباط و داد و ستد جهان‌های اجتماعی با یکدیگر - رعیت

۷۰- به ترتیب پاسخ دهید:

- در کدام جوامع، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت؟

- مادامی که هویت اجتماعی افراد، در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جامعه شکل گیرد، چه پیامدی دارد؟

- به جایگاهی که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد، چه می‌گویند؟

- پذیرش معیار ارزیابی گروه‌های مختلف براساس مفید بودن یا نبودن توسط عموم مردم، به پیدایش کدام فرهنگ منجر شد؟

- ۱) جوامع مبتنی بر ارزش‌های اقتصادی - تغییرات هویتی مورد تأیید و تشویق جامعه قرار می‌گیرد - موقعیت اجتماعی - فرهنگ فایده‌گرایی
- ۲) نظام ارباب و رعیتی - شیوه‌هایی از زندگی اجتماعی در تقابل با عقاید را به دنبال می‌آورد - هویت اجتماعی - فرهنگ کارکردی
- ۳) جهان سکولار و دنیوی - تغییرات هویتی افراد به هویت جهان سازگار می‌شود - تحرک اجتماعی - فرهنگ کارکردی
- ۴) جوامع فئودالی غربی - تلاش و پشتکار فرد، مورد تأیید جامعه واقع می‌شود - موقعیت اجتماعی - فرهنگ فایده‌گرایی

منطق

۷۱- کدام عبارت درباره «قضیه‌ای که در آن به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی حکم می‌شود» ضرورتاً درست نیست؟

- (۱) معادل جمله خبری است.
 (۲) حتماً موجبه جزئیه است.
 (۳) ممکن است محصوره نباشد.
 (۴) حتماً بیش از یک جزء دارد.

۷۲- تفاوت اصلی قضیه «اگر روم ز پیاش فتنه‌ها برانگیزد» با قضیه «جانم از این تن سیر شد، سامانه را گم کرده‌ام». کدام است؟

- (۱) تعداد اجزای دو قضیه
 (۲) مشروط بودن اجزای قضیه
 (۳) قابلیت صدق و کذب
 (۴) مشروط بودن حکم

۷۳- نوع کدام قضیه حملی متفاوت است؟

- (۱) رادار را از هر طرف که بنویسی، رادار است و شوش را از هر طرف بخوانی شوش.
 (۲) قضیه، یک جمله بامعنی است که یک واقعیت یا عدم واقعیت را نشان می‌دهد.
 (۳) جمله‌های انشایی برخلاف جمله‌های خبری در دانش منطق بررسی نمی‌شوند.
 (۴) علوم تجربی چه از جهت موضوع و از جهت روش با فلسفه تمایز و تفاوت دارند.

۷۴- مناسب‌ترین پاسخ برای این پرسش که «آیا جزئی و کلی بودن «سور قضیه» با جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» متفاوت است؟» کدام است؟

- (۱) آری؛ زیرا جزئی و کلی بودن «سور قضیه» مربوط به مفهوم موضوع است، اما جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» مربوط به مصادیق موضوع است.
 (۲) خیر؛ چون هم جزئی و کلی بودن «سور قضیه» و هم جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» دامنه مصادیق موضوع و محمول قضیه را تعیین می‌کنند.
 (۳) آری؛ زیرا جزئی و کلی بودن «سور قضیه» مربوط به مصادیق موضوع است، اما جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» مربوط به مفهوم موضوع است.
 (۴) خیر؛ چون جزئی و کلی بودن هم در «سور قضیه» و هم در «موضوع قضیه» بیانگر کمیت قضیه است و بنابراین وظیفه نسبتاً مشابه و یکسانی دارند.

۷۵- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) بیت «به شعر حافظ شیراز می‌رقصد و می‌نازند/ سیه‌چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی»، دارای دو موضوع «سیه‌چشمان کشمیری» و «ترکان سمرقندی» است.
 (۲) بیت «الا ای یوسف مصری که کردت سلطنت مغرور / پدر را باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی» به دلیل انشایی بودن، هیچ‌گونه کاربردی در دانش منطق ندارد.
 (۳) «یار با ما بی‌وفایی می‌کند» یک قضیه موجبه است؛ زیرا موجبه و سالبه بودن قضیه تنها بستگی به رابطه دارد و سلب و ایجاب موضوع و محمول در آن تأثیری ندارد.
 (۴) در بیت «سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی/ خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی» با توجه به سور، می‌توان تعیین کرد که همه مصادیق موضوع، مورد نظر گوینده‌اند.

۷۶- کدام بیان در مورد «مربع تقابل» صحیح نیست؟

- (۱) از میان چهار حالت مربع تقابل، در دو حالت، نسبت دو قضیه و در دو حالت، سور آن‌ها تفاوت دارد.
 (۲) در مربع تقابل، اختلاف دو قضیه در کم یا کیف، و هم‌چنین وحدت موضوع و محمول واضح و نمایان است.
 (۳) مربع تقابل نشان می‌دهد که هر چهار دسته از روابط تقابل، فقط میان قضایای حملی برقرار است.
 (۴) براساس تغییر کمیت و کیفیت قضایا، می‌توان درباره صادق یا کاذب بودن قضایای مربع تقابل، اظهار نظر کرد.
 ۷۷- نقیض قضیه «هر شاعری که همه شاعران را بشناسد، خود را می‌شناسد» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) برخی شاعران که همه شاعران را نمی‌شناسند، خود را نمی‌شناسند.
 (۲) برخی شاعران که برخی شاعران را می‌شناسند، خود را نمی‌شناسند.
 (۳) برخی شاعران که همه شاعران را می‌شناسند، خود را نمی‌شناسند.
 (۴) برخی شاعران که برخی شاعران را نمی‌شناسند، خود را نمی‌شناسند.

۷۸- بر قضیه کاذب «بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب شده نیستند» قواعد احکام قضایا را اعمال می‌کنیم، کدام نتیجه به ترتیب، حتماً کاذب و صادق خواهد بود؟

- (۱) همه داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب شده هستند - بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب شده هستند.
- (۲) بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب شده هستند - بعضی دارای برنامه مطالعه حساب شده، داوطلبان کنکور نیستند.
- (۳) هیچ داوطلب کنکوری دارای برنامه مطالعه حساب شده نیست - بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب شده هستند.
- (۴) هیچ داوطلب کنکوری دارای برنامه مطالعه حساب شده نیست - بعضی دارای برنامه مطالعه حساب شده، داوطلبان کنکور نیستند.

۷۹- با فرض درستی قضایای زیر، هرگاه تغییرات مربوط به احکام قضایا را بر آن‌ها اعمال کنیم، از کدام موارد بیشترین قضایایی که صدق یا کذب آن‌ها را می‌توان فهمید، به دست می‌آید؟

- (۱) گروهی معتقدند ریشه شکاکیت دوره مدرن به دکارت، هیوم و کانت بازمی‌گردد - دکارت به دنبال آن بود تا راهی برای خروج از شک مطلق پیدا کند.
- (۲) هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود - فیلسوفان مسلمان، جملگی، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند.
- (۳) برخی باورها به گونه‌ای هستند که تنها دیوانگان در آن‌ها تردید می‌کنند - بیشتر مطالب مربوط به مدینه فاضله افلاطون، جنبه انتزاعی و آرمانی دارد.
- (۴) از موارد اختلاف هراکلیتوس و پارمنیدس، مسئله حرکت و تغییر است - تغییرات دائمی جهان ذهن، فیلسوفان نخستین یونان را به خود مشغول کرد.

۸۰- مناسب‌ترین دلیل برای عکس لازم‌الصدق نداشتن گزاره «فارغ‌التحصیلان بی‌شماری از رشته فلسفه مشغول به کار نیستند» کدام است؟

- (۱) چون در عکس مستوی، نمی‌توان به نتیجه صادقی در قضایا دست یافت.
- (۲) زیرا قانونی کلی برای عکس مستوی قضیه سالبه جزئیه وجود ندارد.
- (۳) زیرا در عکس مستوی اگر جای موضوع و محمول تغییر کند، دیگر صادق نخواهند بود.
- (۴) چون هیچ‌گاه قضیه عکس از نظر صدق و کذب، همانند و مساوی قضیه اصل نخواهد بود.

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۲/۰۳

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه	تعداد سوال: ۸۰

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان امتحان	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			اول	دوم	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات

۱) تابع با نمودار سهمی $y = ax^2 + bx + c$ به شرط $a > 0$ در

نقطه به طول $x = \frac{-b}{2a}$ میبیم دارد. بنابراین: (۱، ۲) رأس سهمی

$$x_S = 1 \Rightarrow \frac{-b}{2a} = \frac{-(-4)}{2a} = 1 \Rightarrow a = 2$$

$$\Rightarrow f(x) = 2x^2 - 4x + c \xrightarrow{S(1, 2)} 2 = 2(1)^2 - 4(1) + c \Rightarrow c = 5$$

۲) ۲

$$f(x) = x^2 - 4kx + 2 \Rightarrow \text{محور تقارن سهمی} = \frac{-b}{2a} \Rightarrow 2 = \frac{4k}{2(1)} \Rightarrow k = 1$$

$$\text{ریشه‌ها: } x^2 - 4x + 2 = 0 \Rightarrow (x-1)(x-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=1 \\ x=2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{مجموع ریشه‌ها} = 1 + 2 = 3$$

۳) ۴

$$x_S = \frac{-b}{2a} \Rightarrow x_S = \frac{2}{2} = 1$$

$$y = x^2 - 2x + m \xrightarrow{S(1, -1)} -4 = (1)^2 - 2(1) + m \Rightarrow m = -3$$

$$\Rightarrow y = x^2 - 2x - 3 \xrightarrow{x=0} y = -3$$

پس سهمی محور عرض‌ها را در نقطه $(0, -3)$ قطع می‌کند.

۲) ابتدا نقطه رأس سهمی $f(x)$ را به دست آورده تا مقدار k را

به دست آوریم:

$$y_S = \min = 2$$

$$x_S = -\frac{b}{2a} = \frac{-(-2)}{2(1)} = 1$$

$$f(x) = x^2 - 2x + k \xrightarrow{S(1, 2)} (1)^2 - 2(1) + k = 2 \Rightarrow k = 4$$

$$g(x) = -x^2 - 2x + 4 \Rightarrow x_S = \frac{-(-2)}{2(-1)} = -1$$

$$\Rightarrow y_S = -(-1)^2 - 2(-1) + 4 = 5$$

هزینه - درآمد = سود

۴) ۵

$$\Rightarrow \text{سود: } P(x) = R(x) - C(x) = 200x - \frac{x^2}{2} - (200x + 500)$$

$$\Rightarrow P(x) = -\frac{x^2}{2} + 100x - 500$$

$$x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-100}{2(-\frac{1}{2})} = 100$$

$$y_S = -\frac{(100)^2}{2} + 100(100) - 500$$

$$= -50000 + 100000 - 500 = 45000 = \text{سود ماکزیم}$$

$$x_S = \frac{-b}{2a} \xrightarrow{a, b > 0} x_S < 0 \quad (1)$$

۳)

$$y_S = \frac{fac - b^2}{4a}$$

$$\Rightarrow y_S < 0 \quad (2)$$

$$a > 0 \Rightarrow ac < 0 \Rightarrow fac - b^2 < 0$$

از (۱) و (۲) نتیجه می‌گیریم رأس سهمی در ناحیه سوم قرار دارد.

۲) ۳

$$\text{محیط} = 2(\text{طول} + \text{عرض}) \Rightarrow 2(x + y) = 12 \Rightarrow x + y = 6$$

$$\Rightarrow y = 6 - x$$

$$\text{مساحت: } S = xy = x(6 - x) = 6x - x^2$$

$$\text{رأس سهمی } x = \frac{-b}{2a} = \frac{-6}{2(-1)} = 3 \Rightarrow S_{\max} = S(3) = 18 - 9 = 9$$

بیشترین مقدار مساحت برابر ۹ است و زمانی حاصل می‌شود که:

$$\frac{\text{طول}}{\text{عرض}} = 1 \Rightarrow 3 = \text{عرض} = \text{طول}$$

۳) ۸ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) آزمایش
- (۲) آزمایش
- (۳) دادگان
- (۴) مشاهده

۴) ۹ تعداد تصادفات جاده‌ای ← دادگان

وزن محصولات باغ ← مشاهده

طول قد دانش‌آموزان ← مشاهده

۲) ۱۰

۱۱) الف) در بازار نیروی کار، تقاضاکنندگان همان کارفرمایان هستند.

ب) همه کسانی را که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می‌کنند.

۱۲) با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کم‌تری هم مورد

نیاز است و سرمایه کم‌تری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ در چنین شرایطی اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالا و خدمات از آن استفاده شود اما از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود.

۱۳) الف)

الف) چک پول + اسکناس + مسکوکات + سپرده‌های دیداری = حجم پول

$$\text{واحد} = 2280 = 650 + \left(\frac{20}{100} \times 650\right) + 2500$$

ب) مجموع سپرده‌های دیداری و غیردیداری = سپرده‌های غیردیداری

ارزش پولی سپرده‌های دیداری -

$$\text{واحد} = 1150 = 1800 - 650$$

۱۴) بررسی عبارتهای نادرست:

الف) وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست.

د) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلق قرار دارند.

۴) الف) بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم یا

تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود.

ب) رسیده‌ها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود که پشتوانه آن‌ها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد.

۴) دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالاها را

افزایش دهد. روش اول، آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آن‌جا که این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

علوم و فنون ادبی

۱۷) ۱) ابتدا باید نرخ تورم در کشور (ه) را به دست آورد:

$$100 \times \frac{\text{قیمت در ابتدای سال} - \text{قیمت در انتهای سال}}{\text{قیمت در ابتدای سال}} = \text{نرخ تورم کشور «ه»}$$

$$\Rightarrow \frac{100}{1000} \times 1000 = 10 \text{ (رد گزینه (۳))}$$

حال سراغ کشور «ب» می‌رویم با فرض برابری نرخ تورم آن کشور با کشور «ه»:

$$\frac{10}{100} = \frac{x - 1750}{1750} \Rightarrow 17,500 = 100x - 1750,000$$

$$100x = 192,500 \Rightarrow x = \frac{192,500}{100} = 1925 \text{ (۱)}$$

حال به سراغ گزینه (۲) می‌رویم:

$$100 \times \frac{2000 - 2000}{2000} = 0 \text{ (رد گزینه (۲))}$$

پس نرخ تورم در کشور «د» بیشتر از «ه» است، نه برعکس. (رد گزینه (۲))
در نهایت به سراغ گزینه (۴) می‌رویم:

$$\frac{20}{100} = \frac{3600 - x}{x} \Rightarrow 20x = 360,000 - 100x \Rightarrow 120x = 360,000$$

$$\Rightarrow x = \frac{360,000}{120} = 3000 \text{ (۴)}$$

۱۸) الف) تورم از نظر علم اقتصاد، به معنای افزایش سطح عمومی قیمت‌ها است.

ب) وسیله پرداخت در مبادلات: شما در مبادلات خود، پول را می‌پذیرید؛ زیرا می‌دانید که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت. نقش اصلی پول در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.

۱۹) الف) در صورتی که پول بتواند ارزش خود را حفظ بکند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده باشد.

ب) کالاهایی که به عنوان اولین وسیله مبادله، از آن‌ها استفاده می‌شود، در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف می‌مانند، فاسد و غیرقابل استفاده می‌شوند. هم‌چنین به دلیل حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کردند. از سویی دیگر، تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد که به تولیدکنندگان، ضرر می‌رساند.

ج) گاهی علت تورم، نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد است. این فزونی تقاضا بر عرضه، به صورت افزایش قیمت‌ها بروز می‌کند.

۲۰) الف) نفر جمعیت = ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ کل جمعیت

نفر جمعیت زیر ۱۵ سال = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

نفر جمعیت بالای ۱۵ سال = ۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰,۰۰۰

نفر جمعیت غیرفعال = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰

جمعیت غیرفعال - جمعیت بالای ۱۵ سال = جمعیت فعال

$$x \Rightarrow 70,000,000 - 30,000,000 = 40,000,000$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$x \Rightarrow 40,000,000 - 28,000,000 = 12,000,000$$

$$30 = \frac{12,000,000}{40,000,000} \times 100 \Rightarrow \frac{12,000,000}{40,000,000} \times 100 = \text{نرخ بیکاری}$$

$$\frac{2}{10} = \frac{12,000,000 - x}{40,000,000} \Rightarrow 80,000,000 = 120,000,000 - 10x \text{ (ب)}$$

$$10x = 40,000,000$$

$$\Rightarrow x = \frac{40,000,000}{10} = 4,000,000 \text{ نفر}$$

۲۱) ۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا: از ویژگی‌های نثر دوره سامانی

حذف افعال به قرینه: از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی

۲۲) ۴) با توجه به عبارت «خسرو بنشست؛ چنان‌که رسم ملوک عجم بود»

ترتیب و آیین خاص بر تخت پادشاهی نشستن از رسوم پادشاهان ایران باستان بوده است.

۲۳) ۲) سادگی فکر و کلام و آمیخته نبودن شعر با پیچیدگی‌های

عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی و نیز ساده بودن و جنبه عملی و دستوری داشتن اشعار پندآموز و اندرزگونه از ویژگی‌های سبک خراسانی است و گزینه (۲) از این ویژگی خالی است. برعکس، گزینه (۲) فضای صوفیانه و عارفانه دارد. بیت گزینه (۲)، سروده «حافظ شیرازی»، شاعر سبک عراقی است.

۲۴) ۳) بر بنیاد تقسیم‌بندی بهار و با توجه به دوره‌های تاریخی، نثر

«دوره بازگشت ادبی» در محدوده زمانی ۱۲۰۰ تا ۱۲۰۰ ه. ق رواج داشت.

۲۵) ۲) تاریخ بیهقی از نمونه‌های موفق نثر دوره‌های «غزنوی و

سلجوقی» است.

۲۶) ۳) تقطیع بیت سؤال:

م	را	یا	را	چ	بی	یا	ر	مگ	ذار
U	-	-	U	-	-	-	U	-	X
ز	من	مگ	ذر	م	را	مگ	ذا	ر	مگ
U	-	-	U	-	-	-	-	U	-

۲۷) ۴) تقطیع گزینه (۴):

ص	ق	فا	خر	ذ	پ	را	هی	مگ	ریخت
U	U	-	U	U	U	-	-	U	X
ع	ب	لا	د	ب	کن	جی	ن	شت	U
U	U	-	U	U	-	-	U	-	X

۲۸) ۲) موارد حذف همزه در ابیات سؤال:

درنگر ای: در نگری

در این دیرخانه: درین دیرخانه

دردکش افتاد: دردکشفتاد

۲۹) ۳)

خسته‌دل و زندگی: - U - / صبوری و بهار: U - - / زمستان: U - - / غزلواره: U - -

U - - / جاسوز و آزاده: - - U

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بدخلق: - - U / زمستان: U - - / فراوانی: U - - / دلدار: - - U

۲) آتش: - - U / خداترس: U - - U / کهنسال: U - - U / بی‌کینه: U - -

۳) پنجره: - - U / نهایت: U - - / جفاکار: U - - U / آذوقه: - - U

۱) مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): ضرورت همت

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) پاک‌بازی و فداکاری

۳) بی‌اختیاری عاشق

۴) از ماست که بر ماست

زبان عربی (اختصاصی)

■ گزینه صحیح را در ترجمه یا تعریب یا مفهوم یا واژگان مشخص کن (۳۷ - ۳۱):

۳۱ (۱) ترجمه کلمات مهم: یَسْتَطِيعُونَ: می‌تواند / أَنْ يَلْتَقِطُوا

ضورا: که عکس بگیرند / اِسْتِعَانَةً: کمک (خواستن) / اَصْوَاء: بورها

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) حیرت‌زده کرده ← حیرت‌زده می‌کند: «يَحْزِنُ» مضارع است. / در ← (از) /

اقبوس‌ها ← اقبوس: «الْمَحِيط» مفرد است. / «يَسْتَطِيعُونَ» ترجمه نشده است. /

به وسیله ← به کمک / نور ← بورها: «أصواء» جمع است.

۳) «که» اضافی است. / دریا ← اقبانوس / نور (مانند گزینه ۲) / موجب

حیرت می‌شود ← حیرت‌زده می‌کند

۴) که (مانند گزینه ۲) / با استفاده ← با کمک / شگفت‌زده کرد (مانند گزینه ۲)

۳۲ (۴) ترجمه کلمات مهم: الأعشاب الطَّيِّبَةُ: گیاهان دارویی / ذَلَّتْ:

راهنامه‌ی کرد / سَاعَدَتْ: کمک کرد / الوَقَايَةُ: پیشگیری

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «از طریق» اضافی است. / خاصیت ← خاصیت‌ها: «الخواص» جمع است. /

بی برده است ← راهنامه‌ی کرده‌اند / درمان ← پیشگیری

۲) از طریق (مانند گزینه ۱) / ترجمه بخش اول عبارت، به هم ریخته است. /

داروهای گیاهی ← گیاهان دارویی / کمک می‌کند ← کمک کردند:

«سَاعَدَتْ» ماضی است.

۳) «این» اضافی است. / معرفی کردند ← راهنامه‌ی کردند / معالجه (مانند

گزینه ۱)

۴۳ (۲) ترجمه کلمات مهم: لِمَ: چرا، برای چه / حِينَمَا: وقتی که / قَدْ أُنشِدَا:

سروده‌اند (ماضی نقلی) / عِنْدَ: هنگام

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از چه ← برای چه، چرا / تعَجَّبَ می‌کنی ← تعَجَّبَ کردی: «تَتَّجِبَتَ»

ماضی است. / مگر ← وقتی که / نشنیده‌ای ← شنیدی: «سَمِعْتَ» ماضی

مثبت است. / در ← هنگام

۳) «پس» اضافی است. / تعَجَّبَ می‌کنی (مانند گزینه ۱) / از این‌که ←

وقتی که / می‌شنوی (مانند گزینه ۱) / یا ← هنگام / دو شعر ← شعرا:

«القصيد» مفرد است.

۴) «لِمَ» برای چه ترجمه نشده است. / تعَجَّبَ نکردی (مانند گزینه ۱) /

شاعری ← دو شاعر: «شاعِرین» مثنی است. / پس از ← هنگام / سرود

← سروده‌اند: «أُنشِدَا» مثنی است.

۴۴ (۲) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یافتن ← گشتن به دنبال

۳) «وینها» از آن‌ها ترجمه نشده است. / ترجمه درست: «اخبار جنگل بین

حیوانات به وسیله جاسوس‌هایی از آن‌ها پخش می‌شود.»

۴) آفتاب‌پرست ... رنگش عوض می‌شود ← آفتاب‌پرست رنگش را عوض

می‌کند: «تَحَوَّلَ» فعل متعدی است.

۴۵ (۴) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تَحَذَّرُ ← يَحْذَرُ: «الغراب» مذکر است. / آن ← خَتَّى) / يَتَّبِعُوا ←

تَبَيَّنُوا: برای جمع غیرانسان، فعل مفرد مؤنث می‌آید. / الأخطار ← الخطر

۲) ترجمه به عربی جله‌جا شده است. / يَتَحَذَّرُ ← يَحْذَرُ: «هشدار می‌دهد»

فعل است، نه مصدر.

۳) و هي ← خَتَّى

۳۶ (۲) ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) قطعاً نا سحنی آسانی هست. / هر دو عبارت به امیدواری اشاره دارند.

۲) بزرگ‌ترین نادانی، ریاده‌روی در ستایش و نكوهش است. / عبارت عربی از

ستایش کردن نهی می‌کند، اما شعر فارسی آن را موجه می‌داند.

۳) بشنمائی از سکوت بهتر از بشنمائی به خاطر سخن گفتن است. / هر دو

عبارت دعوت به سکوت و خاموشی می‌کنند.

۴) آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید؟ / تأکید هر

دو عبارت به اصلاح خود قبل از دعوت دیگران است.

۳۷ (۴) ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) برای ما بهتر است که برای یک زندگی بهتر از بند گذشته رهایی یابیم. (درست)

۲) بسیاری از مردم در زندگی به دنبال آرامش می‌گردند، ولی آن را نمی‌یابند. (درست)

۳) ابر سیاهی نزدیک شد، پس منتظر بارش باران شدید. (درست)

۴) حیوان زخمش را چند بار می‌آویزد تا بهبود یابد. (نادرست؛ واژه مناسب

«يَلْفَقُ» می‌یابد می‌باشد.)

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

۳۸ (۳) «أَفْئُنْ: گمان می‌کنم» فعل است و برای همین، این عبارت جمله

فعلیه است. سایر گزینه‌ها چون با اسم شروع شده‌اند، جمله اسمیه محسوب می‌شوند.

دقت کنید که «الإحسان» نیکی کردن» مصدر است و اسم محسوب می‌شود.

۳۹ (۴) عبارت سؤال، مفعولی را می‌خواهد که به شکل جمع مكثر

آمده باشد.

بررسی گزینه‌ها:

۱) «الأمْن: امنیت» مفعول و مفرد است.

۲) «أخذ: یکی از» مفعول و مفرد است.

۳) «حَسَنَات: نیکی‌ها» مفعول و جمع مؤنث سالم است.

۴) «الأمثال: مثال‌ها» مفعول و جمع مكثر است. (مفرد: المَثَل)

۴۰ (۱) «تَسَكَّنَ» از صیغه مفرد مؤنث غایب است.

تاریخ

۴۱ (۲) بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) فتح مصر در زمان کمبوجیه ← رسیدن قلمرو هخامنشیان به نهایت

وسعت و عظمت خود

ج) تصرف آسیای صغیر توسط کوروش ← همسایگی با دولت - شهرهای یونانی

بررسی عبارت‌ها:

الف) افزودن قسمت‌هایی از غرب هند به قلمرو خود ← بعد از رسیدن به پادشاهی

ب) ورود به خاک یونان ← اواخر دوران حکومت و پس از تصرف دریای اژه

ج) سرکوب گوماته مغ ← قبل از همه اقدامات حتی قبل از رسیدن به پادشاهی

د) تصرف دریای اژه ← اواخر دوران حکومت و قبل از ورود به خاک یونان

ج ← الف ← د ← ب

بررسی عبارت‌ها:

الف) از زمان پایان پادشاهی اردشیر دوم (۳۵۸ق.م) تا پایان هخامنشیان

(۳۳۰ق.م) کم‌تر از نیم قرن فاصله است.

ب) از زمان مرگ داریوش سوم (۳۳۰ق.م) تا مرگ اسکندر مقدونی (۳۲۳ق.م)

کم‌تر از ۱۰ سال فاصله است.

ج) از زمان مرگ اسکندر مقدونی (۳۲۳ق.م) تا خروج گرگان از دست سلوکیان

(۳۲۸ق.م) کم‌تر از یک قرن فاصله است.

جغرافیا

۱ ۵۱ بررسی عبارت نادرست،

(الف) در اوایل فصل بهار، آبدهی رودها زیاد است.

۲ ۵۲ بررسی عبارت‌ها،

(الف) دریای خزر

(ب) دریای خزر و خلیج فارس

(ج) دریای خزر

(د) خلیج فارس

(ه) دریای خزر

(و) دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان

۱ ۵۳ همه موارد ذکرشده از جمله آلاینده‌هایی است که دریاها

ایران را تهدید می‌کند.

۲ ۵۴ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

۳ ۵۵

رشد طبیعی جمعیت در کشور A: $\frac{۲,۰۸۰,۴۹۰ - ۷۴۲,۳۳۰}{۷۳,۲۹۱,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱/۸۳$

رشد طبیعی جمعیت در کشور B: $\frac{۸۹۱,۱۳۲ - ۱,۰۲۷,۱۶۴}{۵۹,۳۵۸,۴۰۰} \times ۱۰۰ = -۰/۲$

کشور B با رشد منفی جمعیت مواجه است. از این رو، این کشور نیازمند تغییر سیاست‌های جمعیتی در جهت افزایش رشد جمعیت است.

۱ ۵۶

مدت زمان دو برابر شدن جمعیت = $\frac{۷۰}{\text{نرخ رشد جمعیت}}$

رشد طبیعی جمعیت در کشور A: $\frac{۲,۰۸۰,۴۹۰ - ۷۴۲,۳۳۰}{۷۳,۲۹۱,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱/۸۳$

$\frac{۷۰}{۱/۸۳} = ۳۸$

۲ ۵۷ اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند،

جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری خواهد شد.

اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به

سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده، مانع اصلی بر سر راه

توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۲ ۵۸ بررسی عبارت‌های نادرست،

(ج) برنامه‌ریزان از ساختمان سنی جمعیت برای پیشبرد و تحقق برنامه‌هایی هم‌چون ارتقای سطح سلامت جامعه و امنیت ملی استفاده می‌کنند.

(د) کشوری که میزان جمعیت جوان و بزرگسال در آن بیشتر از سایر گروه‌هاست،

در آینده نزدیک با خطر پیری جمعیت روبه‌روست، پس سیاست‌های کنترل

جمعیت در این کشور باید در جهت افزایش مولد (رشد جمعیت) باشد.

۳ ۵۹

وجود آمده بر ترکیب سنی و جنسی، قیمت زمین و مسکن، اشتغال، امکانات

و تجهیزات، فرهنگ و زبان قابل مشاهده است.

توجه،

$\times ۱۰۰ = \frac{\text{جمعیت مهاجر} \pm (\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان مولد})}{\text{کل جمعیت}}$ = رشد مطلق جمعیت

۴ ۶۰ بررسی عبارت‌های نادرست،

(ب) بازتوزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت، متناسب با ظرفیت زیستی با هدف

تنوع متعادل جمعیت.

۴ ۲۴ بررسی عبارت‌های نادرست،

(الف) سلوکیان از اوایل حکومت خود، با جانشینان اسکندر در مصر، وارد رقابت و درگیری شدند.

(ب) یکی از سرداران اسکندر چند سال پس از مرگ او، سلسله پادشاهی سلوکیان را بنیان گذاشت.

(ج) بیشتر توجه شاهان سلوکی به مناطق غربی قلمرو خودشان بود و بر متصرفات شرقی خویش نظارت و سلطه کامل نداشتند.

(د) اشکانیان با پیشروی به سمت غرب قلمرو خود و نزدیک به صد سال جنگ و گریز، موفق به بیرون راندن سلوکیان از ایران شدند.

۲ ۲۵ همه عبارت‌ها به ترتیب درباره چهار جنگ سالامیس،

ماراتن، حران و جلولانادرست هستند.

بررسی عبارت‌ها،

(الف) سالامیس: میان هخامنشیان و یونانیان درگرفت و جانشین داریوش در این نبرد، توفیقی به دست نیاورد.

(ب) ماراتن: میان هخامنشیان و یونانیان درگرفت و منجر به عقب‌نشینی هخامنشیان شد.

(ج) حران: میان حکومت اشکانی و رومیان درگرفت که در نهایت منجر به پیروزی اشکانیان شد.

(د) جلولان: میان ساسانیان و اعراب مسلمان در زمان یزدگرد سوم درگرفت که در نهایت منجر به شکست ساسانیان شد.

۲ ۲۶ بررسی سایر گزینه‌ها،

(۱) توسعه روابط تجاری میان ایران و چین با تکمیل جاده ابریشم (مهرداد دوم) - پیشروی تا رود فرات (مهرداد دوم)

(۲) همسایگی با روم (مهرداد دوم) - شکست مهاجمان رومی و اجبار آنان به پرداخت غرامت (اردوان چهارم)

(۳) افزایش قدرت و قلمرو حکومت (مهرداد یکم) - شکست سپاه روم از ایران و کشتن سردار رومی (ارد دوم)

۱ ۲۷ در زمان جانشین خسروانوشیروان، هرمز چهارم، اختلاف و نزاع

سیاسی در دربار ساسانیان اوج گرفت و یکی از سرداران مشهور به نام بهرام چوبین، با پشتیبانی بزرگان، علیه پادشاه سر به شورش برداشت و او را از

قدرت برکنار کرد و خود به جای او بر تخت پادشاهی نشست. خسرو پرویز، پسر هرمز، به بیزانس (امپراتوری روم شرقی) گریخت و با حمایت امپراتوری

روم، به تاج و تخت رسید.

۱ ۲۸ هر دو حکومت اشکانی و ساسانی در موارد «الف» و «ب» با

یکدیگر اشتراک داشتند.

۲ ۲۹ بررسی عبارت‌های نادرست،

(ب) استخر: ساسان، موبد نیایشگاه زرتشتی آنها را در این شهر بود.

(د) پارس: بابک، پدر اردشیر در این منطقه اعلام استقلال کرد.

۲ ۳۰ از میان برداشتن نیروی دفاعی مرزهای جنوب غربی ←

خسرو پرویز جانشین هرمز چهارم

قتل مزدک و هوادارانش ← قیاد

جامعه‌شناسی

۶۱) ۲) فطرت، مجموعه سس‌ها و گرایش‌هایی چون حقیقت‌جویی، صمیمیت‌خواهی، رهایی‌دوستی، خلافت، عشق و پرستش در آفرینش انسان است که او را از سایر موجودات ممتاز می‌کند

تبلیغ و افتاع: هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طریق آموزش، عقاید و ارزش‌های خود را به گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند. تشویق و پاداش، مخصوص افرادی است که مطابق ارزش‌ها و قواعد جهان اجتماعی عمل می‌کنند.

افتاع، روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.

۶۲) ۳) جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند و برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه‌های زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد. به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند، جامعه‌پذیری می‌گویند و فرآیند جامعه‌پذیری همیشه به طور کامل انجام نمی‌گیرد و با موفقیت همراه نیست.

۶۳) ۱) در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر در فرآیندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.

نصب دوربین‌های مدار بسته توسط پلیس در بزرگراه‌ها برای ثبت سرعت، برای نظارت و کنترل اجتماعی است.

بیت «من آن‌چه شرط بلاغ است با تو می‌گویم / تو خواه از سخنم، پند گیر خواه ملال» زمانی به کار می‌رود که یک جهان اجتماعی به آموزش‌های اولیه جامعه‌پذیری بسنده می‌کند.

جهان اجتماعی برای فرد ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد.

۶۴) ۴) انتظارات جامعه از طریق الگوهای عمل یا همان هنجارها در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند و افرادی که این نقش‌ها را بر عهده می‌گیرند، باید با رعایت آن‌ها انتظارات جامعه را برآورده سازند. هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد، بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقتناعی بیشتری برخوردارند.

به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

۶۵) ۲) شیوه غیررسمی تشویق و تنبیه بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود و آثار و نتایج عمیق‌تری دارد. فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.

۶) در جوامع سکولار و دنیوی، امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد؛ زیرا در یک جهان سکولار، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند. در نتیجه هویت دینی و معنوی افراد، نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

۶۷) ۳) اگر مدیر یک اداره، به جای ارتقا به مدیر کلی، کارمند شود، تحرک اجتماعی نزولی و کارمند یک اداره، مدیر بخش شود، تحرک اجتماعی صعودی را تجربه می‌کند.

تحرک اجتماعی گاه درون یک نسل (یک فرد در طول زندگی خودش) و گاه در دو نسل (یک فرد نسبت به والدینش) اتفاق می‌افتد.

۶۸) ۱) جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر را تحرک اجتماعی می‌گویند و تحرک اجتماعی انواعی دارد: صعودی، نزولی و افقی.

با گذر زمان، افراد به گونه‌ای فعال، با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند، هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند و متناسب با این هویت اجتماعی جدید، از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.

۶۹) ۳) جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد که به آن جامعه آپارتاید (جدانژادی) می‌گویند.

وقتی تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

تعارض گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی باز می‌گردد و گاهی ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

در جوامع فئودالی غربی، طبقه‌ای از مردم عادی هم وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت. به همین دلیل به آن‌ها طبقه سوم می‌گفتند که شامل صراف، بنا، کفاش و ... می‌شد.

۷۰) ۴) در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت که در آن برخی ارباب و گروهی رعیت بودند. مادامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جامعه شکل گیرد، تغییرات هویتی افراد و گروه‌ها با هویت جهان اجتماعی سازگار است و تلاش و پشتکار فرد، مورد تأیید و تشویق جامعه قرار می‌گیرد. منظور از موقعیت اجتماعی، جایگاهی است که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد.

طبقه متوسط در جوامع فئودالی غربی، جهت کسب اعتبار برای خود، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت. پذیرش این معیار توسط عموم مردم به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد که همه انسان‌ها را صرفاً براساس همین ملاک ارزیابی می‌کرد.

۷۱) ۲) به قضیه‌ای که در آن به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی حکم می‌شود، «قضیه حملی» می‌گویند، مانند «هر تلاشگری موفق می‌شود». قضیه حملی ممکن است شخصی یا محصوره باشد. قضیه محصوره نیز به چهار دسته موجبه کلیه، موجبه جزئیه، سالبه کلیه و سالبه جزئیه تقسیم می‌شود. پس نمی‌توان گفت که قضیه حملی، حتماً موجبه جزئیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قضایای حملی همان جملات خبری در ادبیات‌اند.

۳) قضیه شخصی و محصوره از اقسام قضایای حملی هستند.

۴) قضیه حملی دارای سه جزء «موضوع»، «محمول» و «رابطه» است.

۷۵ ۴ قضیه حملی با شخصه است یا محصوره. فقط در قضیه محصوره که موضوع قضیه، معهودی کلی است. سور قضیه می تواند دامنه مصادیق موضوع را معین و منحصر کند. یعنی سور در قضیه محصوره تعیین می کند که همه یا بعضی از مصادیق موضوع، مورد نظر گوینده هستند. اما عبارت «سحر با باد می گفتم حدیث آرزومندی! خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی» یک قضیه شخصیه است و در اصل این گونه است: من به هنگام سحر، حدیث آرزومندی را با باد می گفتم اما می دانیم که قضیه شخصیه سور ندارد.

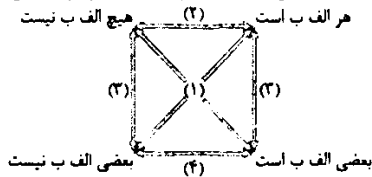
بررسی سایر گزینه ها:

(۱) بیت «به شعر حافظ شیراز می رقصند و می نازند/ سیه چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی» را می توان به چهار حالت بیان کرد:
سیه چشمان کشمیری به شعر حافظ شیراز می رقصند - سیه چشمان کشمیری به شعر حافظ شیراز می نازند - ترکان سمرقندی به شعر حافظ شیراز می رقصند - ترکان سمرقندی به شعر حافظ شیراز می نازند. همان طور که می بینیم این بیت دارای دو موضوع متفاوت و دو محمول متفاوت است.

(۲) عبارت «الا ای یوسف مصری که کردت سلطنت مغرور/ پدر را باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی» دارای دو جمله انشایی است که قابلیت صدق و کذب ندارند و هر جمله ای که قابلیت صادق یا کاذب بودن ندارند، قضیه محسوب نمی شود و در منطق کاربرد ندارد.

(۳) موجه یا سالبه بودن قضیه تنها بستگی به رابطه (نسبت) دارد و سلب و ایجاب موضوع و محمول در آن تأثیری ندارد و تأثیر آن فقط از حیث محتواست؛ مثلاً قضیه «نادان ناتوان است» موجه و قضیه «نادان دانا نیست» سالبه محسوب می شود. پس در گزینه (۴) هم «بار با ما بی وفایی می کند» یک قضیه موجه است.

۷۶ ۱ به روابطی میان قضایای محصوره که از صادق یا کاذب بودن یکی از این قضایا، در مورد صدق یا کذب سایر قضایا اظهار نظر می کنیم، روابط تقابلی گویند. قضایای متقابل، قضایایی هستند که موضوع و محمول آن ها یکسان است، اما در کمیت یا کیفیت و یا هر دو، متفاوت هستند. براساس تغییر کمیت و کیفیت قضایا، روابط تقابلی چهار حالت پیدا می کند که در سه حالت، نسبت دو قضیه و در دو حالت، سور آن ها تفاوت دارد. شکل زیر گویای این مطلب است:

بررسی سایر گزینه ها:

(۲) اگر به شکل مربع تقابلی نگاه کنیم، می بینیم که در هر چهار حالت؛ موضوع و محمول یکی است، اما در سور یا نسبت تفاوت دیده می شود.
(۳) چهار قضیه محصوره از نظر صدق و کذب و تغییر کمیت و کیفیت، دارای روابطی با یکدیگر هستند. برای آن که بهتر بتوانند رابطه دوه دوی میان این قضایا را مشخص کنند، آن ها را در مربع زیر قرار می دهند و آن را «مربع تقابل» می نامند. مربع متقابل نشان می دهد که میان قضایای محصوره حداقل چهار رابطه وجود دارند.
(۴) به روابطی میان قضایای محصوره که از صادق یا کاذب بودن یکی از این قضایا، در مورد صدق یا کذب سایر قضایا اظهار نظر می کنیم، روابط تقابلی گویند.

۷۷ ۳ رابطه تناقض میان قضیه های موجه کلیه و سالبه جزئیه و میان سالبه کلیه و موجه جزئیه برقرار است. با تغییر کمیت و کیفیت یک قضیه می توان به «متناقض» (تقیض) آن قضیه دست یافت. در رابطه تناقض، صدق یک قضیه، کذب دیگری را در پی دارد و کذب یک قضیه، صدق دیگری را نتیجه می دهد. اصل قضیه این گونه است: هر شاعری که همه شاعران را می شناسد، خود را می شناسد. با توجه به قاعده تناقض یعنی تغییر کمیت و کیفیت قضیه، نتیجه حاصل شده، این قضیه خواهد بود:

برخی شاعران که همه شاعران را می شناسند، خود را نمی شناسند.

۷۲ ۴ قضیه «اگر روم ر بیانش فسه ها برانگیزد» یک قضیه شرطی و قضیه «حام از این تر سیر شد، سامانه را گم کرد» یک قضیه حملی است. با توجه به تعریف قضیه شرطی (قضیه ای که در آن به اتصال یا انفصال میان دو نسبت حکم می شود) و قضیه حملی (قضیه ای که در آن به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی حکم می شود) می بینیم که در هر دو قضیه چیزی به چیز دیگری نسبت داده می شود، اما در قضیه شرطی، حکم صادر شده، همراه با شرط است یعنی حکم مشروط است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) هر چند که قضیه حملی دارای سه جزء «موضوع»، «محمول» و «نسبت» است و قضیه شرطی منفصل دارای دو جزء «مقدم» و «تالی» است، اما تفاوت اصلی این دو قضیه، در تعداد اجزای آن ها نیست.

(۲) مشروط بودن حکم و نه مشروط بودن اجزای قضیه بیانگر تفاوت اصلی دو قضیه حملی و شرطی است.

(۳) به جملات خبری که قابلیت صادق یا کاذب بودن را دارند، قضیه می گوئیم و قضیه هم به دو قسم حملی و شرطی تقسیم می شود.

۷۳ ۱ تشخیص قضیه شخصیه از قضیه محصوره از طریق جزئی یا کلی بودن موضوع قضیه به دست می آید. یکی از راه های دیگر تشخیص قضیه شخصیه از قضیه محصوره این است: اگر محمول قضیه، قابلیت حمل بر تک تک مصادیق موضوع را نداشته باشد، قضیه ما شخصیه خواهد بود. اما اگر بینیم محمول قضیه، قابلیت حمل بر تک تک مصادیق موضوع را داشته باشد، قضیه ما محصوره خواهد بود. در گزینه (۱)، موضوع قضیه ما مفهومی جزئی است؛ زیرا خود لفظ «رادار» و «شوش» مورد نظر است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۲) می توان گفت: هر قضیه ای، یک جمله بامعنی است که یک واقعیت یا عدم واقعیت را نشان می دهد. پس این عبارت یک قضیه محصوره است.

(۳) می توان گفت که همه جمله های انشایی برخلاف جمله های خبری در دانش منطق بررسی نمی شوند. پس این عبارت یک قضیه محصوره است و محمول قضیه، قابلیت حمل بر تک تک مصادیق موضوع را هم دارد. یعنی می توان گفت جمله سوالی در منطق بررسی نمی شود، جمله تعجبی در منطق بررسی نمی شود.

(۴) می توان گفت که همه علوم تجربی چه از جهت موضوع و چه از جهت روش با فلسفه تمایز و تفاوت دارند. پس این عبارت یک قضیه محصوره است و محمول قضیه، قابلیت حمل بر تک تک مصادیق موضوع را هم دارد. یعنی می توان گفت دانش فیزیک، از جهت موضوع و از جهت روش با فلسفه تمایز دارد، دانش شیمی از جهت موضوع و از جهت روش با فلسفه تمایز دارد.

۷۴ ۳ جزئی و کلی بودن «سور قضیه» که مربوط به مصادیق موضوع است، با جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» که مربوط به مفهوم موضوع است، متفاوت است و تنها در لفظ اشتراک دارند.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) برعکس بیان شده است. جزئی و کلی بودن «سور قضیه» مربوط به مصادیق موضوع و جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» مربوط به مفهوم موضوع است.

(۲ و ۴) جزئی و کلی بودن «سور قضیه» با جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» متفاوت است. ضمن این که وظیفه سور در قضیه، تعیین دامنه مصادیق موضوع است و نه مصادیق محمول و کمیت قضیه نیز مربوط به مصادیق موضوع است.

۲- جملگی (همه) فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند (صادق) ← هیچ‌یک از فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار نمی‌روند. (کاذب)
 ج) نداخل: هرگاه قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی نیز صادق است (و نه برعکس) و نیز هرگاه قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلیه نیز کاذب است (و نه برعکس).
 ۱- هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (صادق) ← بعضی شک‌ها به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (صادق)

۲- جملگی (همه) فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند. (صادق) ← بعضی از فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار نمی‌روند. (صادق)

د) عکس مستوی: در مواردی می‌توان جای موضوع و محمول یک قضیه را تغییر داد و به نتیجه صادقی دست یافت و در مواردی نمی‌توان چنین کرد.

۱- هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (صادق) ← هیچ شک مطلق، شکی به میزان شک سوفسطائیان نیست. (صادق)

۲- جملگی (همه) فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند. (صادق) ← برخی از فیلسوفان عقل‌گرا و تجربه‌گرا، فیلسوفان مسلمان، به شمار می‌روند. (صادق)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قضیه «گروهی معتقدند ریشه شکاکیت دوره مدرن به دکارت، هیوم و کانت باز می‌گردد» موجه جزئی است که می‌توان صدق و کذب تناقض و عکس مستوی آن را به دست آورد و فاقد صدق و کذب در تضاد است و صدق و کذب تداخل آن هم نامشخص است. اما قضیه «دکارت به دنبال آن بود تا راهی برای خروج از شک مطلق پیدا کند» یک قضیه شخصی است و فقط می‌توان صدق و کذب نقیض آن را به دست آورد.

۳) هر دو قضیه «برخی باورها به گونه‌ای هستند که تنها دیوانگان در آن‌ها تردید می‌کنند» و «بیشتر مطالب مربوط به مدینه فاضله افلاطون، جنبه انتزاعی و آرمانی دارد» موجه جزئی هستند که می‌توان صدق و کذب تناقض، و عکس مستوی آن را به دست آورد و فاقد صدق و کذب در تضاد است و صدق و کذب تداخل آن هم نامشخص است.

۴) قضیه «از موارد اختلاف هراکلیتوس و پارمنیدس، مسئله حرکت و تغییر است» موجه جزئی است و بنابراین صدق و کذب قضایای آن نسبت به قضیه موجه کلیه و سالبه کلیه، کم‌تر است.

۸۰ (۲) منطق دانان با بررسی قضیه سالبه جزئی (بعضی الف ب نیست) نشان داده‌اند که قانونی کلی برای عکس مستوی این قضیه وجود ندارد. بدین جهت اصطلاحاً می‌گویند که سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق ندارد. مناسب‌ترین دلیل در اصل همین دلیل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴) در عکس مستوی، از قضیه‌ای صادق به عکس آن قضیه که از نظر صدق همانند و مساوی آن قضیه است، دست می‌یابیم.

۳) با وجودی که در موجه کلیه و موجه جزئی و سالبه کلیه، جای موضوع و محمول تغییر می‌کند، اما از قضیه صادق نتیجه صادق به دست می‌آید.

۷۸ (۳) قضیه «بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیستند» کاذب است طبع قاعده نداخل، هرگاه قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلیه نیز کاذب است (و نه برعکس) پس می‌توان از کذب قضیه «بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیستند» به کذب قضیه «هیچ داوطلب کنکوری دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیست» دست یافت. هم‌چنین از طریق نداخل تناقض قضیه اول می‌توان به صدق قضیه دوم پی برد. گام اول: نقیض کردن قضیه اول (در تناقض اگر قضیه اول صادق باشد، قضیه دوم کاذب است و برعکس).

قضیه اول = کاذب: بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیستند. نقیض آن = صادق: همه داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده هستند.

گام دوم: اخذ تداخل نقیض قضیه اول (در تداخل، صدق کلی، صدق جزئی و کذب جزئی، کذب کلی را نتیجه می‌دهد).

نقیض قضیه اول = صادق: همه داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده هستند. تداخل آن = صادق: بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از قضیه «بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیستند» تناقض گرفته شده است. این در حالی است که در تناقض، اگر قضیه اول کاذب باشد، قضیه دیگر حتماً صادق است.

۲ و ۴) قضیه «بعضی داوطلبان کنکور دارای برنامه مطالعه حساب‌شده نیستند» کاذب است. قضیه «بعضی دارای برنامه مطالعه حساب‌شده، داوطلبان کنکور نیستند» عکس مستوی آن است. این در حالی است که در عکس مستوی، اگر برای سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق در نظر بگیریم، دچار مغالطه ایهام انعکاس می‌شویم.

۷۹ (۲) بیشترین موارد صدق و کذب را می‌توان از قضایای موجه کلیه و سالبه کلیه به دست آورد. صدق و کذب تناقض، تضاد، نداخل و عکس مستوی این نوع قضایا مشخص است. بنابراین، از قضیه سالبه کلیه «هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود» و قضیه موجه کلیه «همه فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند» بیشترین قضایایی که صدق یا کذب آن‌ها را می‌توان فهمید، به دست می‌آید.

الف) تناقض: صدق یک قضیه، کذب دیگری را در پی دارد و کذب یک قضیه، صدق دیگری را نتیجه می‌دهد.

۱- هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (صادق) ← بعضی شک‌ها به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار می‌رود. (کاذب)

۲- جملگی (همه) فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار می‌روند. (صادق) ← بعضی فیلسوفان مسلمان، فیلسوفانی عقل‌گرا و تجربه‌گرا به شمار نمی‌روند. (کاذب)

ب) تضاد: در رابطه تضاد، از صدق یک قضیه کلی به کذب قضیه کلی دیگر دست می‌یابیم. اما اگر قضیه کلی کاذب باشد، نمی‌توانیم به صورت قطعی بگوییم که قضیه متضاد آن صادق است یا کاذب.

۱- هیچ شکی به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (صادق) ← هیچ شک‌ها به میزان شک سوفسطائیان، شک مطلق به شمار نمی‌رود. (کاذب)